

Kuntapäätätjä poikkeusoloissa

Sini Sallinen, kuntakehitys ja tutkimusjohtaja, Kuntaliitto

@SallinenSini

Kysymys: Miten kuntien toimivaltakysymykset menevät poikkeusaikana?

- Hallintosääntöön kirjataan poikkeus- ja kriisitilanteiden toimivaltuusmuutokset ja poikkeusolojen täydennykset (delegoinnit)
 - Uuden hallintosäännön yhteydessä tai muutos jo olemassa olevaan hallintosääntöön
- Hallintosäännössä voi olla esim. liite ”häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtosääntö”
- Hallintosäännön poikkeusolojen pykälien käyttöönotosta hallitus tekee erillisen päätöksen, myös niiden käyttöönoton päättymisestä
- Kunnanjohtajalle yleensä siirretään toimivaltaan

Kysymys: Miten johtaminen muuttuu? Miten päätöksentekoa priorisoidaan?

- Käsiteltävät asiat ovat akuutteja asioita, palvelujen järjestämistä, toimintatapojen muuttamista ja uudistamista,
- Palvelujen koordinointi ja viestintä korostuu
- Kunnanjohtaja operatiivinen johtaja
- Poikkeusajanjohtoryhmä voi olla johtoryhmä täydennettynä tarpeellisilla asiantuntijoilla
- Päätöksentekoa priorisoidaan kuten ennenkin. Poikkeusolojen johtoryhmä seuraa tilannetta ja ennakoii tilanteita ja keskustelelee siitä, mihin nyt tulisi fokusta keskittää
- Suurimpia poliittisia päätöksiä suurissa kriisitilanteissa voidaan siirtää

Kysymys: Miten päätöksenteko toimii koronakriisin aikana?

- Poikkeusolojen 10 hengen kokoontumisrajoite ja 70-vuotiaiden suositus olla erillään kontakteista muista eivät koske kunnallisia luottamushenkilöitä
- Poikkeusolot eivät suoraan vaikuta kunnan omien sääntöjen voimassaoloon
- Hallintosäännössä on oltava määräys siitä, että toimielinten kokouksia voidaan pitää sähköisesti -> toimitin ottaa mahdollisuuden käyttöön (päättös)
 - Jos hallintosäännöstä puuttuu po. määräys, on sellainen sinne laadittava (valtuusto päättää)
- Poikkeusolot eivät suoraan vaikuta lakisääteisiin määräaikoihin, esim. kokouskutsu, tilinpäätös,

Kysymys: miten päätöksenteko ja sähköiset kokoukset ovat sujuneet?

- Valtuustojen kokoukset
 - erityisesti suurten valtuustojen koolle kutsuminen ja kokouksen onnistuminen koetaan haasteelliseksi
 - isompi sali, jossa istutaan 3 metrin välein
 - Valtuutetut istuvat kahdessa eri salissa
 - kokous siirretty
 - kokous pidetään sähköisesti
 - Kokous pidetään ulkona
 - Valtuustot ovat kokoustaneet yhden pykälän takia, jossa hyväksytään toimielinten sähköiset kokoukset
- Kunnanhallituksen ja lautakuntien kokouksia pidetty paljon sähköisesti
 - hybridikokoukset mahdollisia

Kysymys: Miten turvataan luottamushenkilörakenne ja toimielinten päätösvalta, jos luottamushenkilöitä sairastuu?

Toimielinten päätösvaltaisuus tulee kuntalaista (103§). Jos hyvin laajasta sairastelusta johtuen ei kokouksia saada päätösvaltaiseksi, ei oikein ole mitään tehtävissä.

Puolet pitäisi saada paikalle, ja valtuustossa 2/3, varajäseniä taikka varsinaisia.

Varajäsenjärjestelmän avulla toimielimet kuitenkin saadaan varmaan aika hyvin päätösvaltaiseksi.

Tärkeää on, että sairastumisesta ilmoitetaan ajoissa, niin varajäsenet tietävät tarpeen olla läsnä.

Jos sekä vara- että varsinainen ovat sairaana ja näitä on paljon, voi tulla päätösvaltaisuusongelmia.

Kysymys: Onko valtion- tai muussa rahoituksessa resursoitu siihen, että kunnat kykenevät turvaamaan päättäjien osallistumisen kunnan kokouksiin

Kysymys: Miten luottamushenkilöt perehdytetään/koulutetaan etäyhteyksien käyttämiseen?

- Kunta antaa **hallintosäännössään** tarvittavat määräykset toimielimen sähköisestä päätöksenteosta ja sähköisestä kokouksesta sekä siitä, miten kunta huolehtii näihin tarvittavista teknisistä välineistä ja yhteyksistä.
 - Eri kunnilla erilaiset linjat esim. hankintaanko kaikille luottamushenkilöille tietokoneet vai ei ja maksetaanko esim. verkkoyhteys.
- Jos kunta on ottanut sähköisen kokouksen käyttöön, tulee sen huolehtia, että luottamushenkilöillä on **edellytykset** kokouksiin osallistumiseen, **Välineet**
 - Tietokone tai tabletti
 - Tietoliikenneyhteys
 - Kuulokkeet, luottamuksellisuuden turvaaminen
- **Koulutus** ja ohjeistus
 - kunnan it-kouluttaa
 - Harjoittelukokous, johon on osallistuttava
- **Tekninen tuki** kokousten ajaksi
 - Koneiden tarkastaminen ennakkoon, että puhe- ja ääniyhteydet toimivat
 - Järjestelmäpäivitykset kootusti ja koordinoitusti
- **Varasuunnitelma**, jos välineet tai yhteydet eivät toimi tai pätkivät kokouksen aikana

Kysymys: Miten poikkeusoloissa varmistetaan luottamushenkilöiden osallisuus, koska johtamista siirretään poikkeusolojen johtoryhmille ja kunnanjohtajille? Mikä on luottamushenkilön tiedonsaantioikeus?

- Hallituksen ja valtuuston puheenjohtajat pidetään jatkuvasti tietoisina kriisin etenemisestä ja he osallistuvat tarvittaessa johtoryhmän kokouksiin. Kunnan virkakoneisto pitää myös muut luottamushenkilöt tarpeen mukaan informoituina.
- Tarvittaessa puheenjohtajat ja poliittiset ryhmät osallistuvat hallituksen, valtuuston ja lautakuntien jäsenten informointiin.
- Kunnan luottamushenkilöiden sosiaaliset verkostot ovat tärkeitä luotettavan tiedon levittämisessä. Myös media kysyy luottamushenkilöiden kommentteja, joten heidän tulee olla hyvin ajan tasalla.

Kysymys: mikä on päättäjän rooli poikkeusoloissa?

1. varmistaa päätöksenteon nopeus ja ketteryys tarvittaessa (mm. hallintosäännön muutokset, etäkokoukset jne.)
2. varmistaa johtamiskyky (avainhenkilöiden varahenkilöt, tiedon jakaminen ja saatavuus, oman työkyvyn ylläpitäminen)
3. varata ja kohdistaa riittävästi henkilöresursseja johtamisen, tilannekuvan sekä viestinnän tueksi
4. kerätä riittävästi tilannekuvaa sekä toimintaympäristön että kunnan palveluiden (koko konserni) tilanteesta, yhteistyö keskeisten sidosryhmien kanssa
5. ennakoida tulevaa (seuraavat päivät, muutama viikko, tulevat kuukaudet)
6. viestiä aktiivisesti sekä henkilöstölle että kuntalaisille

Kysymys: Mitä on hyvä kriisitiedottaminen?

1. totuudenmukaisia faktoja
 2. neuvontaa esim. kunnan palveluihin liittyen
 3. tilannekuvan seuraamista
 4. yhteistyö paikallisen median kanssa
 5. kuntalaisille annettava mahdollisuus kysymyksiin, palautteisiin (verkkosivujen chat tms.)
 6. tiedonkulku luottamushenkilöille ja henkilöstölle ja kiitos henkilöstölle
 7. positiivista yhteishengen ja tulevaisuuden toivon luomista
- kunnanjohtajan videot, kotioloissa => kuntalaisen arjen tasolla
 - henkilöstön videot => avataan valmistelua, erilaisia töitä jne.
 - päätökset verkkoon + someen => nostoja ei-virkakielellä
 - luottamushenkilöiden sosiaaliset verkostot
 - järjestöjen / yrittäjien teams-palaverit
 - Facebook ja instagram-kuvat ja tärkeät viestit

Kysymys: Miten kohtaan kuntalaisia poikkeusoloissa? Miten viestin muutenkin kuin kriisitiedottamisen kautta?

[Sauli Niinistö](#)

[@niinisto](#)

Kun meille sanotaan, että ottakaa fyysistä etäisyyttä, niin otetaan myös henkistä läheisyyttä. Nyt tarvitaan sellaista ajattelua, että minä en ole tässä yksin vaan me olemme joukolla. Toinen toistaan tukemassa

Tampereen kaupunki

25. maaliskuu klo 16.19 · 🌐

Pormestari Lauri Lylyn tervehdys tamperelaisille.

Juha-Pekka Rusanen

25. maaliskuu klo 19.30 · 🌐

Haluatko, että laulan tangoja? Ajattelin, että tämän koronahässäkän keskellä pitää saada tänne someen jotakin mukavoo. Minkä tangon haluaisit kuulla? Jos 500 kaveria tykkää tästä päivityksestä niin aloitan huomenna 10 päivän tangomaratoonin somessa. Saa nähdä, kuinka äijän käy. 😊

👍❤️😂 637

144 kommenttia 6 jakoa

👍 Tykkää

💬 Kommentti

➦ Jaa

Vastauksia muihin kysymyksiin

- Kuntien välillä saa liikkua ja hiihtää
- Kunta voisi koordinoida naapuriapua esim. järjestöjen, yhdistysten kanssa (eläkeliiot, SPR, yms.), jotta kaikkiin asukkaisiin saadaan yhteys ja apua
- Kehysriihestä odotetaan valtion toimia kuntien taloudelliseen tilanteeseen

- 1) Kuntaliiton ohjeita www.kuntaliitto.fi/koronavirus**
- 2) Kuntaliiton ja FCG:n webinaari 8.4 etäkokouksista ja hallinnollisesta juridiikasta**
- 3) Kuntaliiton ja FCG:n webinaari sähköisistä kokouksista**

**Koronakevällä on merkittäviä
taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia
ja se vaikuttaa myös ihmisten asenteisiin
ja yhteiskunnallisiin ajattelumalleihin.**

Kiitos. Terveysttä ja arjen iloja!

Sini Sallinen

050 464 5662

sini.sallinen@kuntaliitto.fi

@SallinenSini

www.kuntaliitto.fi